

การจัดการข้อมูลและความรู้ (Data Management & Knowledge Management)

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของไทยให้มีคุณภาพด้วยบรรทัดฐานเดียวกัน

ชื่อ-สกุล นายแพทย์ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ
รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่ขาดความสมดุล กลุ่มประชากรวัยเด็ก และ วัยแรงงาน มีแนวโน้มลดลง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ทั้งนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ซึ่งเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเน้นการส่งเสริม โภชนาการอนามัยแม่และเด็กและการพัฒนามาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาด้านสมองการมองเห็นการควบคุมอารมณ์ทักษะด้านภาษาและสังคม การลงทุนในเด็กปฐมวัยจึงมีความคุ้มค่าที่สุด ดังนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการวางรากฐาน อันส่งผลต่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ายังไม่สามารถพัฒนางานเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการดำเนินงานตามช่วงปฐมวัยยังมีช่องว่างในการบูรณาการ การวางแผนและการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการการทำงานในลักษณะงานประจำของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกลไกการขับเคลื่อนอย่างบูรณาการสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงของ 4 กระทรวงประกอบด้วยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทยกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขจึงมีความเห็นร่วมกันว่า การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตโดยเฉพาะในช่วงเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันตั้งแต่ระดับนโยบาย ที่ต้องกำหนดกรอบเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์มาตรการและการจัดการและการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ จึงได้ประชุมหารือ เพื่อเกิดการบูรณาการความร่วมมือ 4 กระทรวงหลัก และกำหนดตัวชี้วัด 6 ตัว 1 ใน 6 ตัวชี้วัด คือ ศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลมีคุณภาพตามมาตรฐานร้อยละ 70 ภายในปี 2564

การดำเนินงาน เรื่องเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา ไม่มีการบูรณาการกันอย่างจริงจัง ตั้งแต่คำนิยามของคำว่าเด็กปฐมวัย คำนิยามของศูนย์พัฒนาเด็กในชื่อแตกต่างกัน รวมทั้ง การประเมินด้วยมาตรฐานที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่มีบรรทัดฐาน จึงไม่สามารถ บอกได้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีมาตรฐานเป็นอย่างไร เนื่องจาก งานเด็กปฐมวัยต้องการให้ บุคลากร จากสาขาอาชีพ มาร่วมมือกัน จึงต้องทำให้มีการปรับแนวคิด สอดคล้องกันเสียก่อน

2. วิธีดำเนินการแก้ไข

1 คณะกรรมการระดับชาติ ทั้ง คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีสภาการศึกษาเป็นเลขานุการ และ คณะกรรมการเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่มีกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ได้บูรณาการกัน ในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้น โดยตั้งคณะกรรมการจัดทำ ชุดเดียวกัน โดยมีรศ.พญ.นิตยา คชภักดี เป็นประธานฯ

2. คณะอนุกรรมการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ได้เริ่มการประชุมโดย ปรับแนวคิด ร่วมกัน ที่จะทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคู่มือใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น และเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่ทุกสังกัดใช้เหมือนกัน

3. คณะอนุกรรมการฯ ได้เริ่มประชุมตั้งแต่การปรับแนวคิดเพื่อที่จะทำงานไปในทิศทางเดียวกัน เช่น คำ นิยามของเด็กปฐมวัย หมายถึง แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1 คำนิยามของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ สถานที่ได้รับดูแลเด็ก ปฐมวัย เป็นต้น

4. คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยใช้ระยะเวลา 2 ปี และได้ เสนอ ขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 พร้อมทั้งมีสำเนาจากท่านนายกรัฐมนตรี ขอให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

มาตรการและตัวชี้วัด		
มาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมการเกิดอย่าง มีคุณภาพ	- ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยกว่า ๒,๕๐๐กรัม ไม่เกินร้อยละ ๗	สธ.
๒. ส่งเสริมการ เจริญเติบโตเต็ม ศักยภาพ	- ร้อยละ ๖๓ เด็ก ๐ - ๕ ปี สูงดีสม ส่วน	สธ.
๓. ส่งเสริมพัฒนาการ เด็กสมวัย	- ร้อยละ ๘๕ ของเด็กปฐมวัยมี พัฒนาการสมวัย	พม./สธ./ มท./ศธ.
๔. ส่งเสริมครอบครัว อบอุ่นและชุมชน เข้มแข็ง	- ร้อยละ ๗๐ ครอบครัวและชุมชนมี ความเข้มแข็ง	พม./มท.
๕. พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล คุณภาพ	- ร้อยละ ๗๐ ของศูนย์เด็กเล็กและ โรงเรียนอนุบาลมีคุณภาพ ตามมาตรฐาน	พม./ศธ./ มท./กทม.
๖. เตรียมความพร้อม ก่อนเข้าประถมศึกษา	- ร้อยละ ๗๐ เด็กผ่านการประเมิน ความพร้อมก่อนเข้าประถมศึกษา	พม./สธ./ มท./ศธ.